מחוון: מבחן מסכם – מסכת ברכות – מאימתי קורין את שמע

ניקוד: חלק א 5×6 = 30 · חלק ב 30 · חלק ג 25 · חלק ד 15 · סה"כ 100. בשאלות הפתוחות: תשובה נכונה במילים של התלמיד מקבלת ניקוד מלא; תשובה חלקית מקבלת חצי מהניקוד בערך, לפי ההערות. הסברים שמסומנים "לפי רש"י" או "הסבר" הם פירוש, לא לשון הגמרא.

1. **א** – משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן. לפי רש"י: כהנים שנטמאו, טבלו וחיכו לערב. (6 נק')
2. **ב** – עד חצות. עד סוף האשמורה הראשונה – רבי אליעזר; עד שיעלה עמוד השחר – רבן גמליאל. (6 נק')
3. **ב** – בצאת הכוכבים. "סימן לדבר: צאת הכוכבים". הכפרה (הקרבן) לא מעכבת. (6 נק')
4. **א** – משיכיר בין תכלת ללבן. בין תכלת לכרתי – רבי אליעזר; בין זאב לכלב – רבי מאיר (בברייתא). (6 נק')
5. **א** – גמרו קריאת שמע עם הנץ החמה. כדי לסמוך גאולה לתפילה ולהתפלל ביום. לפי רש"י: ותיקין הם אנשים ענוים ומחבבים מצוה. (6 נק')
6. (1) הרי, הלא (2) על הדרך, בדרך אגב (3) אולי (4) כמו שאומרים אנשים. 2.5 נק' לכל מונח. **(10 נק')**
7. טהר יומא – השמש שקעה והיום נגמר; טהר גברא – האדם נטהר (אחרי הקרבן, למחרת) (5 נק'). ראיה: אילו הכוונה לאדם, היה כתוב "ויטהר"; וגם כמו שאומרים אנשים: "איערב שמשא ואדכי יומא" (5 נק'; 3 נק' על ראיה אחת). **(10 נק')**
8. כשיש מספיק אור להבחין בין החלקים הכחולים לחלקים הלבנים באותה חתיכת צמר (5 נק'). רבי יהושע: "דרך מלכים לעמוד בשלש שעות" – זה הזמן האחרון שאנשים קמים, ועדיין זה "ובקומך" (5 נק'). **(10 נק')**
9. **א.** שאלה 1: על מה המשנה סומכת כשהיא שואלת "מאימתי" – מאיפה ידוע שיש חובה לקרוא? (4 נק'). שאלה 2: למה המשנה פותחת בערבית ולא בשחרית? (4 נק') (8 נק')
   ב. התנא סומך על הפסוק "בשכבך ובקומך", ולכן ברור שיש חובה, ושואלים רק מאימתי (5 נק'). והפסוק מזכיר קודם "בשכבך" (ערב) – ולכן המשנה פותחת בערבית (4 נק'). (9 נק')
   ג. "ואי בעית אימא" = ואם תרצה, אמור (תירוץ נוסף) (3 נק'). הראיה: מבריאת העולם – "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד": הערב בא לפני הבוקר (5 נק'). (8 נק')
10. שאלה פתוחה. כיוון אפשרי (הסבר): גבול מוקדם מונע מאיתנו לפספס; הידור מבטא אהבה למצוה ולא רק "יציאה ידי חובה". **(15 נק')** מחוון: 13–15 נק' – עמדה ברורה, נימוק שמתבסס על הגמרא (ציטוט או שם של שיטה) ודוגמה מנומקת; 8–12 נק' – עמדה ונימוק בלי קשר ברור לגמרא או בלי דוגמה; 3–7 נק' – עמדה בלי נימוק; 0 – לא ענה.